

לשמוע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת מקץ

אשליה

פרשת מקץ היא פרשתעלייתו של יוסף. מעבד כלוא הופך יוסף בן-רגע לאיש החשוב ביותר במצרים. ראש הממשלה, שר האוצר. כל הנהגת המצרים בידיו:

"אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך" (בראשית מא, מ).

אין חלום מתוק מזה - להיות האישיות המשפיעה ביותר במדינה העוצמתית ביותר בעולם!

אבל באמת הכול אשליה. סוף הפסוק ממחיש זאת היטב. פרעה מזכיר ליוסף - אתה תלוי בי! אני הוא זה שמעביר לך את ההנהגה, והפה שמתיר הוא גם הפה שיכול לאסור. "הכיסא אגדל ממך", מדגיש פרעה, והוא יחזור על כך בפסוק מד:

"ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים". אל תשכח - "אני פרעה"! אני המקור לכל העוצמה שבידיך.

כמה אמת יש בדברים אלו. במציאות יוסף נמצא בכלא. אמנם זהו כלא של זהב, כלא עם כבוד, אבל עם כל זאת כלא.

הדבר יבוא לידי ביטוי בצורה מודגשת בפרשת ויחי. כשיעקב ימות ובניו ירצו לקיים את מחויבותם כלפיו ולקבור אותו בארץ, יצטרך יוסף לקבל אישור מפרעה. ואף שבני יעקב ילוו את הנפטר הם יזזהרו היטב שרק הגברים יבקרו בארץ, ואילו הנשים והילדים יישארו במצרים כבני ערובה: "רק טפם וצאנם ונקרם עזבו בארץ גשן" (נ, ח). הגופה מלווה בכל נכבדי מצרים - "ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים" (נ, ז) - עד כדי כך שכולם אומרים "אבל כבד זה למצרים" (נ, יא). כל טקס קבורתו של יוסף מתקיים בהובלת נכבדי מצרים.

אסור ליוסף לעזוב את מצרים. הוא כלוא בשירותו של פרעה. הכל אשליה, אשליה מסוכנת ביותר...